

**D. Marcvs Evangelista. Rodolphi Gvaltheri Tigurini in
Euangelium Iesu Christi secundum Marcum Homiliæ
CXXXIX.**

Gwalther, Rudolf

[S.l.], 1570

VD16 W 1048

Homilia LIX. Dicebat etiam eis: Sanè bene irritum facitis mandatum Dei, ut traditionem uestram seruetis. Moses enim dixit: Honora patrem tuum & matrem tua[m]: Et, Qui maledixerit patri uel matri, ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71833](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71833)

nos haberent à religione alienissimos. Alterum est, quòd vniuersa illorum religio hominum traditi-
 onibus nitetur. Id verò pulchre suis aduersarijs accomodat Christus, & mox evidenti exemplo
 docet, maiorem apud illos esse humanarum traditionum, quàm præceptorum diuinorum auctoritas
 docet, sic in sequenti Sermone patebit. Hinc verò generalis doctrina peti debet. Vniuersam esse o-
 mnem religionem, in qua hæc duo habentur, hypocrisis nimirum & superstitio humanis traditionibus
 hæc suffulta. Primò enim Deum externis non indigere, nec illis coli posse, omnis scripturæ testatur. Psal. 50. 51.
 Item nec nostro zelo delectatur, nisi quatenus verbi sui regula dirigitur, & externis omnibus obedi-
 entiam præferat, cuius rei evidens exemplum in Saule scripturæ proponit. Et Iudæos zelum Dei ha-
 bere Apostolus fatetur, sed eosdem salutis iacturam fecisse scribit, dum illo seducti, Dei iustitiam
 præsertim suam verò ipsorum iustitiam stabilire conati sunt. Præterea corporalem exercitationem
 pietatis habere, idem Paulus monet, nisi quatenus fidei regende & cõfirmanda seruiat, quæ
 vero Dei verbo nititur; pietatem verò ad omnia vtilem esse ait, ut quæ vitæ cum præsentis cum fu-
 tura promissionibus habeat. Quid ergo de monachorum regulis & Papatu toto dicemus, in quo nihil
 præter externas sanctitatis fidei larvas & frigidissimas hominum superstitiosorum & ambitioso-
 rum traditiones esse videtur? Ita certe hæc sententia iugulatur, ut frustra nobis patres, Concilia, lon-
 gi temporis præscriptionem & principum regum, & auctoritatem obijciant, cum omnia ista coram
 Deo nullius pretij esse, Christus in præsentem refertur.

At quæ sit fortassis, quid de magistratum legibus & mandatis iudicari debeat, si hominum sta-
 tuta Deo probari non possunt, & num illis obedire fas sit? Vbi respondemus, questionem hanc non
 rectè hoc loco moueri, vbi non de politicis decretis, sed de fide & religione agitur. Quoad verò politi-
 cas leges, alia ex Dei verbo desumptæ sunt, & proinde pro humanis constitutionibus haberi non de-
 bent. Alia verò ordinis causa feruntur, pro vniuersiusq; gentis ratione, & circa res temporarias so-
 lummodo versantur, neq; vllum conscientijs laqueum aut scrupulum iniiciunt. Quibus etiam parère
 conuenit, cum ne seditionum auctores simus, tum quòd magistratus à Deo ordinatos esse constat.
 Quod si verò illi non contenti suis finibus in religione nouas leges statuunt, quibus verus Dei cultus
 aueritur aut impeditur, vel conscientie grauatur, tunc meminerimus Deo potius, quàm homi-
 nibus nos obedire oportere, & ita dandum esse Cæsari quod Cæsaris est, ut quæ Dei sunt illi inte-
 gra & iniolata maneat. Sed de his alibi commodius agetur. Discamus modo in religione, non ab
 hominum auctoritate pendere, sed iuxta Dei verbum illi seruire in spiritu & veritate per Iesum
 Christum Dominum nostrum; cui debetur benedictio, honor, gloria & potestas in æternum. Amen.

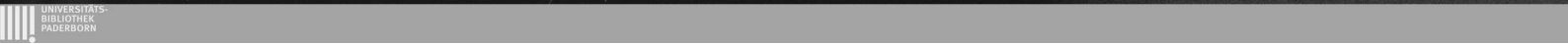
De magistra-
 tum statutis
 & legibus.

1. Pet. 2.
 Rom. 13.
 Acto. 4. 5.
 Marc. 12.

Dicebat etiam eis: Sanè bene irritum facitis mandatum Dei, ut tradi-
 tionem uestram seruetis. Moses enim dixit: Honora patrem tuum &
 matrem tuam. Et, Qui maledixerit patri uel matri, morte moriatur. Vos
 autem dicitis: Si dixerit quispiam patri aut matri: Corban (id est, dono)
 quodcumq; ex me erit, iuuaberis. Et non permittitis amplius eum quic-
 quam facere patri suo, aut matri suæ, irritum facientes sermonem Dei
 traditione uestra, quam tradidistis: & similia eiusmodi multa facitis.

VT homini doctrina & institutio diligenti opus est, eò quòd per se non percipit ea quæ sunt
 spiritus Dei: Ita cum primis curandum est, ut doctrina hæc pura & sana sit, nec ullis homi-
 num figmentis corrumpatur. Nam ut corpora nostra cibis quidem alijs sustentari oportet, isdem
 veri cibi, si venenati sint, exitum afferunt: Ita falsis hominum traditionibus animas iugulari con-
 stat, eò quòd illæ à Deo auocant, & multorum peccatorum causa sunt, ob quæ illius ira exardescit.
 Itaque de his multum in scripturis agitur, & Christus Iesus, qui nobis à Deo patre catholicus & irre-
 fragabilis æternæ veritatis & salutis doctor datus est, in præsentem de his disputationem grauissi-
 mam instituit. Cuius occasionem illi præbuerunt scribæ & pharisæi, qui discipulos ipsius violatæ pa-
 trum traditionis accusarunt, eò quòd manibus illorum ad cibum sumendum accessissent. Vidimus illic

Argumentum
 et usus præ-
 sentis loci.

super, ut circa res leuiculas & nullius momenti occupentur, qui religionem humanam tradidit
meiri solent, & ut plausibili patrum praeextu superstitiones suas defendant, quando verbi Dea-
thoritate destituuntur. At Isaac locum illis Christus opposuit, & humanarum traditionum iusticia-
tionem prorsus inutilem esse ostendit, eo quod Deus illis coli nec velit, nec possit, sequitur mala de-
ra reponsonis istius pars, qua tradiciones eiusmodi etiam noxias & perniciosas esse docet. Nihil
ro totius tractationis hic usus esse debet, ut ab vno Dei verbo pendere discamus, nec illas doctrinas
admittamus, quae illi aduersantur.

Christus in ad-
uersarios retor-
quet id, cuius di-
scipuli accusa-
bantur.

Quoad verò Christi verba, primò in aduersarios retorquet præcipuum accusationis caput, Nam
impieatis notarant Apostolos, quòd illotis manibus accubissent. Quorum factum principium Chri-
stus defendat, illos potius accusandos esse docet, eò quòd maiori audacia & impietate Dei præcepta
transgrediantur. Et sanè duplicis criminis reos agit. Primum est, quòd humanas traditiones diu-
nis præferant. Alterum, quòd suis traditionibus occupati, diuinas negligant, sinò planè irritas faci-
ant. Quorum criminum, ut illud absurdissimum, ita hoc cum immani & inexorabili Dei contem-
ptu coniunctum est. Docet autem suo exemplo Christus, cum impij falsæ doctrinæ patrocini in con-
grediendum esse, ut illorum errores liberè arguamus, nec quicquam eorù dissimulemus, quæ illi ad-
uersus Dei leges designant. Sunt sanè grauissima quæ istis obijcit Christus, et intollerabilia videtur
terant, cum doctrinæ & religionis antistes haberentur. Obijcit tamen hæc, nec aliquid iudicium re-
retur, eò quòd hoc rei necessitas postulare, cum hypocriti nihil audacius se aut impudentius quàm
item ad seducendum rudes & imperitos efficacius, nisi palam & liberè arguatur. Non igitur ea ad-
dire oportet, qui hodie multa à nobis dissimulari vellent, & modestiæ leges præscribant, quoniam
illis res est, qui iam olim in doctrinæ & religionis corruptenda omnem modum transgressi sunt, &
hodie adhuc multorum simplicitate abutuntur.

Christus crimē
scribis intenta-
tum probat.
Exod. 20.
Leuit. 20.

Ne tamen Christus affectibus indulgere, & immerentes tantis criminibus granare videretur,
evidenti exemplo hæc illos facere demonstrat, sic loquens: Moses dixit: Honoram patrem tuum & ma-
trem tuam. Et qui maledixerit patri, morte moriatur. Vos autem dicitis: Si quis dixerit patri vel
matri: Corban (id est, dono) quod ex me erit, iuuaberis. Est autem eliptica oratio, in qua iherosoli-
migi oportet: Is omni pietatis in parentes officio probè defunctus est. Vel, Is infans erit, nisi præ-
terea officij parentibus contulerit. Ita enim dicere videtur Christus: Deus per Moysen parentibus
honore & omni officio profèqui iussit. Quam legem adeò sanctè obseruari voluit, ut cum mortuus
esset iubeat, qui vel verbulo in illos peccauerit. At qui vos audiunt, parentes facillè negligunt. Quæ
enim in illos conferre debebant, ad vos in templum deferunt: & si deinceps illorum opem parentum
plorent, illi quasi omnia abunde præstiterint, donaria sacra iactant, quæ non minus parentum iu-
sti quàm sibi profutura clamant. Ita fit, ut parentes senio confecti egeant, vos autem ex illis domum
secure volupruemini, quæ in illorù alimoniam liberi conferrent, nisi vestris traditionibus stabili-
tetur. Num ergo negare poteritis vos, ut traditionum vestrarum auctoritatem stabilitatis, De præ-
cepta abolere & euertere? Nec tamen hoc contenti, in super multa alia eius generis factis, quæ
omitto, cum ipsi illa non ignoretis, nec quenuquam latere possint, qui vestra commenta cum Deo
datis conferre voluerit, &c.

Quid sit Dei
præcepta ir-
rita facere?

Docet locus iste, quid sit Dei præcepta irrita facere, quod crimen illis quoque intolerabile videtur,
qui illo non minus quam Iudeorum scribæ tenentur. Hoc enim faciunt, non modo qui illa obseruare
prohibent, & illorum obseruatores hostiliter persequuntur, verum etiam quotquot incantato & im-
plices quocumque præextu ab illorum obseruatione abstrahunt, & occasionem præbent, ut illi negli-
gatis, circa alia quædam occupentur, quæ Deus nuspam præcepit. Ita olim scribæ & Pharisæi peccarunt,
quos nuspam legimus vetuisse, quòd minus liberi parentibus beneficerent. At quia ea dicitur,
quæ liberorum in parentes beneficentiam non parum remorabantur, Dei præceptum irritum faci-
dicuntur. At hoc ipsum faciunt, quotquot humanas traditiones vel inuehant, vel defendunt. Et
enim eorum, quæ Deus statuit, studiosissimi videri velint, nec diuini scriptis & legibus quicquam
palam aut violenter derogent, quia tamen sub religionis præextu priuatum commodum quædam
multa instituerent, quorum superstitiosa obseruatione Dei præcepta in contemptum vertuntur &
negliguntur. Nam illorum planè similes sunt, qui in republica sedulo protestantur, se legem pro-

marum auctoritatem saluam uelle, cum interim multa consulant, quibus receptis illa consistere ne-
 quit. Et hoc in Papatu palam, adeo ut si omnes illius partes examines & cum his Dei precepta &
 doctrina Christiana articulos conferas, uix unum reperias, qui non istius traditionibus uel totius
 uertatur, uel saltem maxima ex parte labefactetur. Deus se unum uoluit & inuocari uult, & ne deos
 alios nobis fingamus seuerè prohibet. At Papa Diuis preces & sacra facere, & ipsam festos dies
 iugitare & uota nuncupare docuit. Deus imagines fieri uoluit, nec aliquem illarum in religione uo-
 lum esse uoluit. Sed Papa precipuam religionis partem in imaginum cultu collocat. Deus, ne nomine
 sui abutatur, grauius precipit. At Papa sub falso diuini nominis preteritu & impudenti uerbi
 Dei abusu, errores quosuis in ecclesiam inuexit. Deus sabbatum sanctificare, reliquos uero dies di-
 uos facere iussit. At Papa non contentus sabbati religionem fœdis superstitionibus & turpi peccan-
 ditia prophanasse, insuper infinitis feriis eos grauauit, quos labore suo uictu sibi parare cogit ege-
 stas, otiosis uero & male frugis hominibus maiorem peccandi occasionem præbuit. Deus parentes
 colere & senio confectos alere & omni officij genere prosequi iubet. At qui Papam audiunt, Mo-
 nachorum regulas ita huic precepto præferunt, ut uel mortuis parentibus adesse, nefas & im-
 pium esse ducant. Deus magistratus sanctè reuereri, ipsam obedienter subijci, & quod illis debetur
 bona fide persoluere precipit, adeo ut ne duris quidem & iniquis dominis quenguam scditiose resi-
 stere uelit. At Papa sub ecclesiastica libertate preteritu, suis creaturis & suo christumate perunctis
 immunitatem concessit, qua sit, ut non modo à tributis, censibus & relictibus persoluentis liberi
 sint, uerumetiam impune scelera queuis designent, dum ciuili gladio illos coercere impium & indig-
 num putatur. Dei preceptum est, Ne occidat. Illi uero & animas occidunt falsis doctrinis, & issi-
 dum non raro corpora quoq; in extremum discrimen adducunt, quando miseros ad immodica ieiunia
 adigunt, uel peregrinationes longinquas per terram & mare suscipere cogunt. Deus adulteria &
 uenas illicitasq; libidines seueris legibus coercuit, coniugij uero uolum castum sanctumq; passim com-
 mendat. At Papa figmentum est calibatus, cuius doctrina & coniugij maxima ex parte damnat,
 & libidine flagrantibus non ad supra modo matronarum atque uirginum, uerumetiam ad incestus
 & horrendum Sodomie scelus uiam sternit. Dei lege furti genus omne prohibetur. Ceterum Pape
 conuati, monachi & sacrificuli, sub religionis prætextu hereditates alienas inuadunt, exclusis le-
 gitimis hæredibus: ad hoc prædonibus & furibus parocinantur, quando rapto & furto acquisitis
 donarijs scelus omne expiari posse docent. Deus falsum testimonium dicere uetat, & testem menda-
 cium exorsum habet. Illi uero ne Christo quidem & Apostolis pareunt, dum ab his tradita & institu-
 ta esse clamant, que illis ne in mentem quidem uenisse satis constat: quin imò Deum mendacij argue-
 re non ueretur, dum illius testimonio improbe contradicunt, quo ille cœlitus de filio suo unico huma-
 ni generis redemptore testatus est. Et hæc quidem de diuinis præceptis dicta sint, que Papisicis tra-
 ditioibus enerti & irrita fieri, nemo opinor posthac negauerit. Transeamus modo ad dogmata, &
 hoc ipsum in illis etiam fieri, luce clarius patebit. Scripturae hominem in peccato concipi & nasci,
 & eiusdem figmenta ab ineunte ætate praua esse, nec ullas ei uel ad cogitandum uires esse docent.
 At Papisici doctores liberum homini arbitrium & uires bene operandi proprias tribuunt. Scrip-
 tura nos sola fide in Christum iustificari tradunt. Illi iustificationem nostrorum operum meritis osten-
 dunt. Scriptura unum inter nos & Deum mediatorem & intercessorem monstrat, Iesum Christum,
 qui idem gloriam suam se nemini daturum esse testatur. At illi quor Diui & Diua in cœlis esse cre-
 duntur, tot quoq; mediatores & intercessores esse fingunt. Scriptura nos uni Christo consecratos esse
 in fœdas diuersissimas sciderunt. Christus Cœnam suam mysticam mortis sue memoriâ esse uoluit.
 Illam in sacrificium pro uiuis & mortuis conuerterunt. Christus proximum diligere & egenos iu-
 uare iussit. Illi uel mutas imagines donarijs dicere, aut mortuos rebus externis colere docent. Deus
 laboribus uacare & illis uictum querere monuit. Illi in ignaui otio sanctitatem & Dei cultum col-
 locant. Christus eos qui suum sermonem audiunt, & in Deum fidem atque spem salutis omnem collo-
 cant, rectâ à morte in uitam transire, nec in ullum iudicium uenire dicit. At illi purgatorium ignem
 commenti, Missas pro defunctis instituerunt, quibus Christi promissio tota tueritur, &c. Possent
 insinua eius generis referri, que hic sciens uolens omitto, ne in immensum excrecat oratio. Ista

Ve Papisicæ Dei
 precepta irrita
 faciant?
 Exodi. 20. 7. 10.
 Psalm. 50. 12.
 Deut. 4. 27.
 3
 4
 5
 6
 Exodi. 22.
 Rom. 13. 2.
 Marci. 16. 16.
 1. Pet. 2. 17.
 7
 8
 Hebr. 13.
 1. Tim. 4.
 9
 10
 Prouerb. 6.
 1. Ioan. 5.
 Matth. 3. 17.
 Papisicæ dogma
 ta fidei irrita
 faciunt.
 1. Psalm. 50.
 Gene. 8.
 2. 2. Cor. 3.
 Gal. 3. 3. & c.
 3. Rom. 3. 4.
 1. Tim. 2.
 4. 1. Ioan. 2.
 1. Cor. 1.
 5
 6. 1. Cor. 11.
 7. Ioan. 5.
 8

Gen. 3.
Ephes. 4.
2. Thess. 3.
Ioan. 5.
Cur Christus
preceptum de
honorandis pa-
rentibus potis-
simum alleget?

enim cuius cordato de reliquis cogitandi occasione abunde praeberet possint. Et hinc patet, quod
atroce sit humanarum traditionum pestis, & quid illis hodie responderi possit, qui nos patrum & Sa-
ciliorum atq; ecclesiae statuta violare clamant: cum ipsi sub horum praetextu sacrosanctas Dei leges
& scripturam dogmata impie evertant, &c.

Deute. 17.
Proverb. 30.
Ephes. 6.
Coloss. 3.
Gen. 9.
1. Sam. 15.
16. & 18.

Ceterum ut ad Christi verba redeamus, observabis praeterea, quod cum multa alia scriptura
potuisset, hoc tamen preceptum de parentibus honorandis, & illius violationem, adducere voluit. Et
enim hoc fecisse videri possit, quod perfecta omnibus esset, nec à quoquam negari posset huius crim-
inis absurditas: simul tamen ad scripturam morem respexisse videtur, quae ut humani ingenij cor-
ruptionem arguat, creberrimam facit huius precepti mentionem: quae tamen alicuii suspensa non vi-
deri poterat, quando natura legibus & communi sensu docemur, parentibus nunquam patrem gra-
tiam referri posse, & proinde pro natura monstris censendos esse, qui illos violare audent. Quae enim
est Solonis dictum, qui rogatus cur nullam aduersus patricidas legem tulisset, sibi nunquam inuen-
tem venisse dicebat, aliquos eò impietatis progressuros esse, ut eos ledere vellent, à quibus vix pro-
cipium accepissent. Et Romulus, cum patricidas nullam poenam constituisset, homicidium tamen
parricidium dici voluit, quod illud impium atque nefarium, hoc verò impossibile esse diceret. Ad-
cedit hinc vetustissima lex, quae plerisque gentibus in usu fuit: Liberi parentes alant, aut viciantur.
At non ideo superuacaneam putauit Deus huius precepti crebram repetitionem, sed cum videret
eius scriptis hoc ipsum frequenter inculcari voluit. Nec exempla desunt eorum, qui ob violatam
parentes à Deo pessime multati sunt, sicut in Chamo & Absolone esse videre. In quorum con-
pitione vnam hodie iuniores diligentius versarentur. Habentur quidem à nonnullis parentibus
nore, dum illis plus equo indulgentioribus videntur, aut illud sibi quatuorsum esse videtur. Vix
num verò vel egenos alere, vel senio confectos & ob atatis visum morosiores ferere. & egrotare
oportet, plerique se difficillimos & ingratisimos praebent: ut nihil iam de illis dicamus, qui filios
patrum admonitiones sanas excipiunt, & interdum conuicti, vel etiam verberibus respondent. Pre-
cabant Christi tempore, qui religione praepostera decepti, parentes negligebant. Quid ergo de nostris
hiscè dicemus, aut quo non supplicio dignos censuimus? Sed tempus monet, ut dicendi finem facia-
mus. Illud modò repetisse iusticiat, summam apud nos esse debere preceptorum Dei auctoritatem,
adeò ut nec prauis affectibus nec superstitiosis doctrinis locum demus, quae ab horum observatione
reuocare possunt. Ita enim fiet, ut nec à salutis via aberremus, & tandem beatum verae felicitatis
portum attingamus, per Iesum Christum Dominum nostrum: cui debetur benedictio, honor, gloria &
potestas in aeternum. Amen.

H O M I L I A LX.

Et aduocata tota turba, dixit eis: Audite me omnes, & intelligite. Ni-
hil est extra hominem introiens in eum, quod possit eum polluere: sed
quae exeunt ab eo, illa sunt quae polluunt hominem. Si quis habet aures
ad audiendum audiat. Et cum introisset in domum à turba, interroga-
runt eum discipuli eius de parabola. Et dicit eis: Itane & uos sine intelli-
gentia estis: non intelligitis, quod omne quod extrinsecus introit in ho-
minem, non potest eum polluere? Nam non introit in cor ipsius, sed in
uentrē, & in secessum exit, purgans omnes escas. Dicebat autē: Quod
ab homine exit, illud polluit hominem: Intus enim ex corde hominum
malae cogitationes exeunt, adulteria, fornicationes, caedes, furta, auaritia,
scelera, dolus, proteruitia, oculus malus, conuicia, superbia, amentia.
Omnia haec scelera intus exeunt, & polluunt hominem.

Argumentum
& usus presen-
tis loci.

Dominus noster Iesus Christus hucusq; aduersus hominum traditiones diligenter disputauit &
duobus potissimum argumentis docuit, quod à pijs ritibus & explodi debeant. Primum est,
quod